

STICHTING VRIENDEN VAN OUD GENEMUIDEN

Jaarverslag 2019

Voor de Stichting Vrienden van Oud Genemuiden begint het jaar 2019 op 18 januari met de traditionele Ni-jjoorsvisite. Zeventien vrijwilligers en hun partners komen op deze avond bijeen op de zolder van het Historisch Centrum Genemuiden om elkaar het beste toe te wensen voor het nieuwe jaar en onder het genot van een hapje en een drankje de resultaten van het afgelopen jaar (2018) te beluisteren. Financieel ziet het er niet slecht uit: we teren weliswaar in op ons vermogen, maar dat is toch geen probleem. Er is geld en het geld wat we hebben uitgegeven is aangewend ten behoeve van de doelstellingen van de Stichting. Positief is ook dat de dalende trend voor wat betreft het aantal donateurs voor de verandering eens een keer is gestopt: we hebben eind 2018 vier donateurs meer dan eind 2017. Het jaaroverzicht van de secretaris brengt weer heel wat activiteiten ter ore. Vol goede moed begint de medewerkersgroep aan haar nieuwe museumjaar.

Het bestuur van de Stichting bestond in 2019 uit de volgende personen: Sijm van Lente, voorzitter, Andres Post, secretaris, Harwin van Lente, penningmeester (opvolger van Gezien Westhoff per december 2018), Diny Eenkhoorn, bestuurslid, Co Mateboer, bestuurslid en Robert Pleijsier, bestuurslid (nieuw per 18 januari 2019). Het bestuur van de Stichting heeft in het afgelopen jaar niet afzonderlijk als bestuur vergaderd. De meeste zaken werden besproken in de vergadering van vrijwilligers (ook wel vrijwilligerscontact geheten) met de rest van de vrijwilligers of door middel van e-mail.

Op 1 januari 2019 telde de Stichting 24 vrijwilligers/medewerkers, de bestuursleden meegerekend. In 2019 hebben zich verschillende mutaties voorgedaan onder de (oud-)vrijwilligers:

- in februari 2019 is Piet Visscher gestopt met zijn werkzaamheden voor de Stichting (het archiveren en inventariseren van documenten en foto's) in verband met zijn voorgenomen huwelijk in 2020 en daarmee samenhangende verhuizing naar Ermelo.
- na een periode van afnemende gezondheid is oud-vrijwilligster Hennie Brouwer-Schaapman overleden op 22 juli 2019 op de leeftijd van 81 jaar. Ze heeft zich niet alleen ingezet voor de Taelkrink, waarover hierna meer, maar ook voor het Historisch Centrum Genemuiden (het zitting hebben op de zaterdagmiddagen, het rondleiden van groepen en het behandelen van voorwerpen met owatrol). Haar optreden hierbij kenmerkte zich door humor en scherpte!

- na een periode van teruglopende gezondheid is op 29 november 2019 oud-vrijwilligster Jentje van Dalfsen-Fuite overleden op de leeftijd van 78 jaar. Onder het kopje 'Taelkrink' zullen we hier langer bij stilstaan.
- Op 19 december 2019 is op de leeftijd van ruim 95 jaar Marie van Dijk-Verhoek overleden. Zij behoorde tot de zogenaamde 'founding fathers' van de Stichting (de oprichters van de Oudheidkamer en de Stichting Vrienden van Oud Genemuiden). Tot op hoge leeftijd bleef zij betrokken bij het werk van de Stichting. Zij is bestuurslid geweest, ze deed mee met klederdracht-presentaties, ze heeft jarenlang meegedraaid in het zittingsrooster van het Historisch Centrum Genemuiden, ze was betrokken bij het inrichten van de ruimten in het Historisch Centrum Genemuiden en ze was betrokken bij het opzetten van enige succesvolle exposities.

Maar er is ook positief nieuws te melden van het vrijwilligersfront:

- Wout van Olst wil zich weer inzetten voor het Historisch Centrum Genemuiden, met name voor wat betreft de werkzaamheden in het kader van de herdenking van 75 jaar Bevrijding, en wie weet wat nog volgt.
- Klaas Timmerman wil zich ook inzetten voor de Stichting Vrienden van Oud Genemuiden. Hij is zich nu aan het oriënteren.
- Klasien Hoekman heeft aangegeven dat ze weer voor 5 zaterdagmiddagen wil meedraaien in het zittingsrooster voor het Historisch Centrum Genemuiden.
- Onze oproep in het laatste nummer van Oud nieuws heeft ook een nieuwe vrijwilliger opgeleverd, Tanya van Goor. Zij wil zich onder meer inzetten voor genealogie en de geschiedenis van Genemuiden.

Na deze mutaties telt de Stichting aan het begin van het nieuwe jaar 2020 25 vrijwilligers/medewerkers. Daar zijn we als bestuur erg dankbaar voor.

Na de nieuwjaarsvisite op 18 januari is er in 2019 nog 4 keer een vergadering van vrijwilligers gehouden. Helaas heeft de trend zich ook dit jaar doorgezet: een matige en wisselende opkomst (gemiddeld 8 personen), hetgeen niet voordelig is voor een stabiele nieuwsoverdracht en gedachtenwisseling met elkaar en voor het samenstellen van roosters, etc.

Maar laten we nu gaan kijken naar de vier 'activiteitenclusters' waarmee de Stichting naar buiten treedt, te weten:

1. het Historisch Centrum Genemuiden;
2. de werkgroep 'Klederdracht';
3. de werkgroep 'Genealogie', en
4. de Taelkrink.

Richten we ons eerst op de pijler 'Historisch Centrum Genemuiden'.

53 keer heeft het Historisch Centrum Genemuiden in 2019 haar deuren geopend voor publiek: 52 zaterdagmiddagen en tijdens de Biestemærk op 15 oktober (Koningsdag viel deze keer ook op een zaterdag). Op de reguliere zaterdagmiddagen is de opkomst in zijn algemeenheid niet heel hoog te noemen. Toch kan de opkomst op de zaterdagmiddagen in 2019 niet teleurstellend worden genoemd: in verband met de tentoonstelling over de demping van de Drecht en

het Veergat kwamen er in de tweede helft van het jaar meer bezoekers op de zaterdagmiddag dan in voorgaande jaren. Ook kwamen regelmatig 'vertrouwde' gezichten langs om iets op te zoeken, te bekijken of gewoon voor een praatje.

En ook in 2019 hebben we weer 'interessante' bezoekers mogen verwelkomen, zowel op de zaterdagmiddagen als daarbuiten. Zo hebben we een Amerikaanse mevrouw mogen verwelkomen, waarvan de Gællemuniger voorouders in de 19de eeuw met ds. Van Raalte naar de Verenigde Staten zijn vertrokken. Verder hebben we mevrouw Maats uit Zwolle met 2 dochters mogen ontvangen en verwanten van de gezusters Jonker van 'de Pauwe'. Deze verwanten kwamen helemaal vanuit Noord-Holland naar Genemuiden.

Als gevolg van het vernieuwde lesprogramma (met veel doe-opdrachten) en het honderdjarig bestaan van de Vereniging Hervormde Scholengemeenschap voor Protestant Christelijk Onderwijs te Genemuiden hebben we in 2019 maar liefst 12 groepen (schoolklassen) uit Genemuiden en Hasselt mogen ontvangen! Een waar succes, met dank aan de inzet van de hierbij betrokken vrijwilligers!

Ook in 2019 is het de werkgroep 'Oud nieuws' weer gelukt om – in samenwerking met Comceptum - drie afleveringen van Oud nieuws met een gevarieerd aanbod aan onderwerpen te maken en te bezorgen bij onze donateurs. Het mooie format (kleurendruk, een wisselende afbeelding op de titelpagina, veel foto's, wisselende maar ook vaste onderwerpen) heeft ook het afgelopen jaar weer veel positieve reacties opgeroepen bij de lezers. Een mooie opsteker!

Er is meer positief nieuws te vermelden! Op 1 mei 2019 waren er maar liefst vijf luiemottes te bewonderen! Dat geeft hoop voor de toekomst! Of in ieder geval de komende editie 2020.

Naar buiten toe stond 2019 voor het Historisch Centrum Genemuiden vooral in het teken van één grote activiteit: het opzetten van een grote expositie ter gelegenheid van het feit dat het in 2019 60 jaar geleden was dat het Veergat en de Drecht zijn gedempt, een gebeurtenis die veel oudere Gællemunigers zich nog goed weten te herinneren. De expositie is op 13 september 2019 onder grote belangstelling geopend en mag met recht een publiekstrekker worden genoemd. Op deze expositie zijn foto's, filmmateriaal, schilderijen en een prachtige maquette te bewonderen. Ook de burgerij is bij het opzetten van de expositie betrokken (door middel van het opvragen van foto's en filmmateriaal en het uitdagen van schilders om een schilderij te maken rond het thema 'Veergat en Drecht'). De Gællemunigers hebben zich niet onbetuigd gelaten. Vanaf deze plaats wil het bestuur Co Mateboer, Sijm van Lente, Robert Pleijsier en Wout van Olst nog bedanken voor de vele uren die zij hebben gestoken in het opzetten en uitdragen van deze expositie. Het bestuur wil ook Robert bedanken voor het mooie interview in de laatste aflevering van Oud nieuws met Gællemunigers die hebben gewerkt aan het dempen van het Veergat en de Drecht. Het heeft positieve reacties van de lezers opgeleverd en kan met recht een mooie afsluiting van dit project worden genoemd.

Tot slot moet hier nog vermeld worden dat ook in 2019 weer vele voorwerpen, foto's en documenten zijn geschonken of in bruikleen gegeven aan de Stichting

Vrienden van Oud Genemuiden. In de inmiddels vaste rubriek hierover in Oud nieuws wordt hiervan melding gemaakt. Afgelopen december nog kreeg de Stichting van de familie van Kees van Daltsen onder andere een dagboek dat hij heeft bijgehouden tijdens zijn verblijf in Nederlands-Indië. Een bewijs dat er toch nog heel wat oude voorwerpen en documenten circuleren onder de Gællemuniger bevolking en ook een teken dat wij als Stichting een vaste plek hebben verworven onder de Gællemunigers als het gaat om het bewaren van voorwerpen en documenten!

Voor de werkgroep 'Klederdracht' was het hoogtepunt de deelname aan de tweejaarlijkse Nationale Dag van de Klederdracht op Urk op 7 september 2019. De leden van de groep moesten al vroeg aanwezig zijn in klederdracht (rond half tien 's morgens). Na ontvangst met koffie en cake vond de opening van de Nationale Dag van de Klederdracht plaats met onder andere het zingen van het Urker volkslied. Onze groep mocht eerst deelnemen aan de befaamde 'Ginkiestocht' door de stegen van oud-Urk onder leiding van een gids. Na terugkomst lag er een grote rondvaartboot in de haven. Tijdens een rondvaar kon er een heerlijke lunch worden genuttigd. Daarna was er nog gelegenheid om wat rond te kijken op de folklore-markt en in het Urker museum. Om half drie heeft de klederdrachtgroep onder grote belangstelling op het plein bij de Bethel-kerk een presentatie gegeven van de klederdracht, zoals die rond 1900 werd gedragen in oud-Genemuiden. Rond half vier vond de afsluiting plaats met een optocht van alle klederdrachtgroepen door het centrum van oud-Urk. In 2019 kregen wij als Stichting nog enige fraaie klederdracht-attributen in bruikleen of geschonken, waaronder 2 gouden oorijzers, gedragen door vrouwen met een Gællemuniger achtergrond.

Wat de stamboomactiviteiten betreft, kan het volgende worden gemeld over 2019. Onze vaste gast, de Kamper stamboomonderzoeker Dik van der Kolk, is druk bezig geweest met het samenstellen van een uitgebreide genealogie van de familie Beens uit Genemuiden. Hij hoopt eind januari 2020 tot een afronding te komen van deze stamboom. Andres Post heeft in 2019 – na een vraag hierover van een lid van de familie Groothuis – een uitgebreide en goed gedocumenteerde genealogie van de familie Groothuis uit Genemuiden samengesteld.

Dan is het nu tijd om de activiteiten van de Taelkrink in 2019 voor het voetlicht te brengen.

Na het drukke jaar 2018 (met naast het normale programma de Braand-presentatie) was 2019 voor de Taelkrink een relatief rustig jaar, met tijd om nieuwe plannen te maken en ideeën op te doen. Het jaar ook waarin ons twee oud-taelkrinkers ontvielen. Op 22 juli werden we opgeschrikt door het bericht van overlijden van Hennie Brouwer-Schaapman. Hennie was jarenlang lid van de Taelkrink en had altijd een heel eigen, nuchtere, Zeedieker inbreng. Zo waren ook haar verhaaltjes: Kort, krachtig en vol humor. Vanwege haar verslechterende gezondheid had ze zich al enige jaren eerder teruggetrokken als actief schrijver.

Datzelfde geldt ook voor Jentje van Daltsen-Fuite. Zij overleed op 29 november, na een plotselinge snelle achteruitgang van haar conditie. Ook Jentje was jarenlang een gewaardeerd Taelkrinker. Zij schreef graag over haar persoonlijke ervaringen en was altijd betrokken bij haar onderwerpen. Ook toen haar

mobilititeit minimaal werd, bleef ze actief: als zij dan niet meer op de vergaderingen kon komen, dan moesten de vergaderingen maar bij haar komen. Jarenlang vergaderde de Taelkrink bij Jentje aan huis, tot het niet meer ging. Hoewel beiden dus niet meer actief deelnamen aan de Taelkrink-activiteiten, bleven ze geïnteresseerd en meelevend en wordt hun overlijden als een verlies ervaren.

De Taelkrink kwam in 2019 zeven keer bij elkaar in een reguliere vergadering. In deze vergaderingen worden alle lopende projecten besproken en geregeld.

Niet zozeer een Taelkrink-activiteit maar wel door de Taelkrink geïnitieerd, was de raadsvergadering in het dialect, in maart (immers de dialectmaand). De conclusie mag wel zijn dat slechts enkele raadsleden er echt wat van bakken in de streektaal....

De eerste echte Taelkrink-activiteit in 2019 was Veurleezn op Zolder, op vrijdagavond 5 april. Helaas was er dit jaar weinig belangstelling voor het open podium en ook het geluid was niet optimaal. Desondanks kan er op een gezellige, goed bezochte avond worden teruggekeken.

Op 14 september werkte de Taelkrink mee aan de Open Monumentendag. Zij verzorgden 's ochtends een programma in de Meente rond oude kinderspelletjes. Behalve het voorlezen van een aantal verhalen over zulke spelletjes, werden er, samen met de bezoekers, ook spelletjes-liedjes gezongen als Zakdoekje leggen, Witte zwanen zwarte zwanen, Joepie Joepie is gekomen enz. Het was een geanimeerde ochtend.

Op 9 oktober verzorgde de Taelkrink een voorleesavond in de Meente, op verzoek van Meente-Welzijn. Onze vaste open-podium-voorlezer Henk Klasen sloot zich dit keer bij ons aan en tot onze aangename verrassing meldde ook Jentje van Dalfsen zich tijdens de avond met een verhaal om voor te lezen. Wie kon er toen bedenken dat zij slechts zeven weken later zou overlijden? Achteraf een mooie herinnering.

In het najaar werd de Taelkrink benaderd door Marjan Bredewold. Zij wil graag Gælledichies (gedichtjes over plekken in Genemuiden dus) verwerken in/op door haar getekende ansichtkaarten. De Taelkrinkers hebben daar toestemming voor gegeven en wachten nu in spanning de resultaten af.

In het voorjaar is de Taelkrink voorzichtig begonnen met een groter project over de ramp met de pont in 1922. De achterliggende gedachte is om daar wellicht over 2 jaar wat mee te doen, tijdens een Olde Oavmd o.i.d. Enkele, soms hoogbejaarde familieleden zijn al bezocht. Deze activiteit is echter onderbroken door de bezigheden voor de Olde oavmd in 2020, over Oorlog en bevrijding. De Taelkrinkers hebben hierbij het idee opgevat om te proberen in contact te komen met nog levende honger-vluchtelingetjes, die destijds tijdelijk in Genemuiden verbleven. Het lukte om er een drietal te vinden. Deze zijn inmiddels bezocht en de verhalen voor de Olde Oavmd op 12 maart zijn nagenoeg klaar.

Naast deze incidentele activiteiten heeft de Taelkrink ook altijd de doorlopende bezigheden. Drie keer per jaar leveren ze een verhaal voor de Roeper, er wordt meegewerkt aan Old ni-js en elke week staat er een dialectgedichtje in de Stadskoerier. Eind juli werd het laatste gedichtje in de serie 'Kiepies en aenties' (over typisch Gællemuniger namen voor bepaalde planten en dieren) gepubliceerd. In september werd er gestart met een nieuwe serie: "Beste

möppies". Daarin wordt in een gedichtje steeds een grap verwoord. De rubriek krijgt positieve reacties.

Een andere doorlopende activiteit is de 'Kniepliende', een maandelijks dialectprogramma voor de CBO. Eind oktober werd er weer voor een serie uitzendingen ingelezen. Bij deze activiteit voelt de Taelkrink echter wel sterk de krimpande bezetting. Nagenoeg het hele afgelopen jaar is Riek van der Wulp uitgeschakeld geweest wegens ziekte. Ook als ze voldoende herstelt, blijft het de vraag in hoeverre we nog op haar kunnen rekenen: het reizen naar Genemuiden wordt een steeds groter probleem. Misschien moet er ook elders in de Stichting eens worden gezocht naar mensen die een bijdrage aan dit programma kunnen leveren. Wellicht kunnen we de voormalige geschiedenisrubriek van Willem Mateboer nieuw leven inblazen? Agendapunt voor het eerstvolgende vrijwilligersoverleg...?

Op 19 juni sloot de Taelkrink het seizoen 2018-2019 af met een avond op-locatie-schrijven. De bedoeling was om daarvoor naar Belt-Schutsloot te gaan maar de dreigende weersomstandigheden deden de Taelkrinkers zoeken naar een plekje waar bescherming tegen een eventuele bui zou zijn. Dat werd gevonden in de oude hooibergen nabij Hasselt, en nooit was schrijven op locatie gezelliger als toen er inderdaad een bui losbarstte: alle Taelkrinkers in de hooiberg!

Zo kijkt de Taelkrink toch terug op een productief jaar. Maar meer dan ooit wordt er naar uitbreiding van de groep gezocht, dus als iemand nog (liefst jong) talent kent? Van harte aanbevolen!

Alles overziende zijn er in 2019 door de verschillende vrijwilligers weer veel activiteiten ontplooid ten gunste van de Stichting. En daarbij is en wordt er ook al weer vooruitgekeken naar 2020:

- werkzaamheden ten behoeve van 75 jaar Bevrijding (een gezamenlijke uitgave met de andere historische verenigingen uit Zwartewaterland, een Olde Oavmd en een expositie;
- werkzaamheden ten behoeve van het plaatsen van zogenaamde ANWB-bordjes op diverse locaties en bij diverse gebouwen in Genemuiden en de Kamperzeedijk.

Maar voor dit alles geldt – en dat blijkt maar weer uit alle gebeurtenissen in de wereld om ons heen, ver weg en dicht bij ons - Deo Volente = Zo de Heere wil en wij leven! Laten we hopen en bidden dat het jaar 2020 een goed en gezegend jaar mag worden voor onze Stichting!

Genemuiden, 17 januari 2020